

Een plan voor ieder pleegkind?

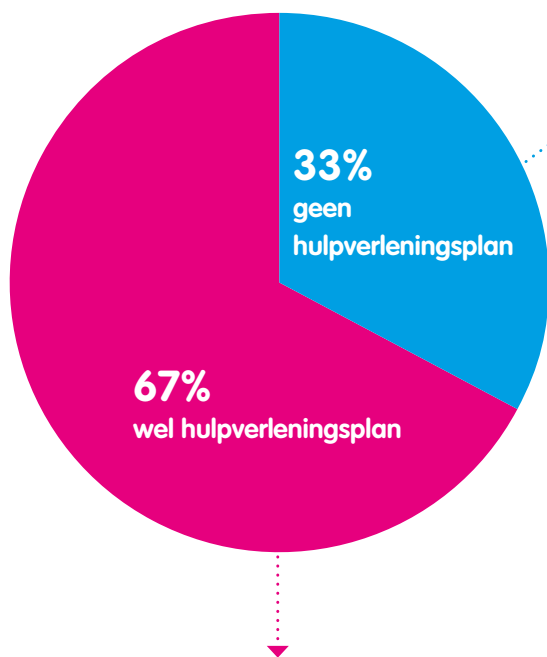
Pleegouders over het hulpverleningsplan

In de Jeugdwet staat dat er voor ieder pleegkind een hulpverleningsplan moet zijn, dat dient als leidraad bij een pleegzorgplaatsing. Hoe wordt er volgens pleegouders in de praktijk gewerkt met dit hulpverleningsplan? Die vraag stelden we aan pleegouders in een meldactie, waar 230 pleegouders aan meededen. Zij deelden hun ervaringen en verbeterpunten, ideeën en tips over het hulpverleningsplan voor een pleegkind.

Hulpverleningsplan voor een pleegkind

Het hulpverleningsplan wordt opgesteld door het zorgteam dat betrokken is bij een pleegzorgplaatsing. Het plan is er om de afspraken en doelen voor een pleegkind duidelijk te krijgen. Er staat ook in wat er van de pleegouder(s) verwacht mag worden bij de opvoeding en verzorging van het pleegkind. Daarnaast helpt het hulpverleningsplan om bij de start van een plaatsing de verantwoordelijkheden van betrokkenen vast te leggen en om afspraken te evalueren.

Wel of geen hulpverleningsplan?

Waarom niet?

Meest genoemde redenen waarom er voor één op de drie pleegkinderen geen hulpverleningsplan is:

- Door de hoeveelheid gezinnen die pleegzorgbegeleiders en jeugdbeschermers begeleiden, is er onvoldoende tijd om een plan op te stellen.
- De pleegzorgplaatsing is net gestart en er is nog geen tijd geweest om een hulpverleningsplan te maken.
- Pleegouders weten niet waarom er geen hulpverleningsplan is of waarom zij het bestaan ervan niet kennen.

Wordt het gemist?

Pleegouders die geen hulpverleningsplan hebben voor hun pleegkind of hiervan niet op de hoogte zijn, geven aan dat het hen zou helpen om afspraken en doelen voor een pleegkind op papier te zetten. Afspraken en doelen zijn volgens pleegouders nu onduidelijk en veranderen steeds.

"Als er een plan is, kunnen we elkaar erop aanspreken wanneer afspraken niet worden nagekomen."

"Als er doelen zijn, kan er hulp worden opgestart. Het leven van ons pleegkind staat stil nu er geen doelen zijn en er geen hulp is!"

Pleegouders zijn tevreden als:

- Ze voldoende inspraak hebben gehad bij het opstellen en de evaluatie van het plan.
- Ze goed op de hoogte worden gehouden en voldoende hulp krijgen bij het uitvoeren van het plan.
- Het hulpverleningsplan helder en zorgvuldig uitgewerkt is.

Onderdelen van het hulpverleningsplan

De inhoud van een hulpverleningsplan kan nogal verschillen. Pleegouders geven aan dat niet altijd alle onderwerpen staan beschreven, waarvan zij vinden dat die wel onmisbaar zijn in het hulpverleningsplan van hun pleegkind. Van de pleegouders vindt 72% het belangrijk dat samenwerkingsafspraken met professionals zijn vastgelegd in het hulpverleningsplan, maar dit is slechts in 50% van de gevallen opgenomen in het plan. Afspraken over tussentijds evalueren en vervolgsafspraken zijn volgens 57% van de pleegouders onmisbaar. Dit staat in 48% van de hulpverleningsplannen beschreven.

Kwaliteit van het hulpverleningsplan

58% (ruim) voldoende

23% (ruim) onvoldoende

19% neutraal

Wat kan er beter volgens pleegouders?

54%

Het hulpverleningsplan helpt mij onvoldoende bij de opvoeding van mijn pleegkind

Wat speelt er?

- Er is geen plan van aanpak om de hulpverleningsplannen uit te voeren.
"Het hulpverleningsplan helpt ons niet omdat er niks concreets in staat waar wij iets mee kunnen."
- Er zijn geen afspraken over opvoedingsondersteuning vastgelegd in het hulpverleningsplan.
- Betrokkenen houden zich niet aan de afspraken die in het hulpverleningsplan staan.
- Het hulpverleningsplan wordt 1x per jaar geschreven en gaat daarna de kast in. Het is geen leidraad voor handelen.
"Eén keer per jaar komt iedereen bij elkaar om te evalueren en nieuwe doelen te stellen. Daarna gaat het plan de kast in en over een jaar herhaalt het zich. De professionals hebben weer hun to do's afgevinkt, maar ik heb er niks aan als pleegouder."

Advies

- Beschrijf duidelijk wat er van pleegouders verwacht wordt in de opvoeding en leg de afspraken over opvoedingsondersteuning vast in het hulpverleningsplan.
"Een heldere formulering van doelen geeft mij de gelegenheid om hulp te vragen wanneer ik dat nodig heb."

39%

De doelen en daarover gemaakte afspraken helpen de ontwikkeling van mijn pleegkind niet

Wat speelt er?

- De doelen zijn te algemeen.
"Ondanks de ontwikkelingsproblemen die mijn pleegkind heeft, staan er geen uitgewerkte doelen beschreven."
"Doelen worden vaak niet behaald. Dit is frustrerend en veroorzaakt stress bij ons en ons pleegkind."
- De doelen zijn te hoog gegrepen en sluiten niet aan op wat het kind nodig heeft.
"Het hulpverleningsplan sloot onvoldoende aan bij de complexiteit van de problematiek van het kind. Dit heeft er voor gezorgd dat hij niet langer in het gezinshuis kon blijven en naar een instelling moest."

Advies

- Deel langetermijndoelen op in realistische, haalbare korte termijndoelen. Beschrijf deze kortetermijndoelen in termen van concreet en te observeren gedrag. Hierdoor kan er makkelijker worden getoetst of doelen behaald zijn en zorg je voor meer succeservaringen.
"De pleegzorgbegeleider moet meer tijd hebben voor het kind en samen met mij blijven werken aan een plan op maat. Het kind zien en horen is het belangrijkste, zodat daarna kan worden aangesloten bij zijn wereld en er op zoek kan worden gegaan naar wat er bij hem past."

35%

Het hulpverleningsplan is niet duidelijk over de taakverdeling tussen de betrokkenen bij mijn pleegkind

20%

Pleegouders hebben niet genoeg inspraak bij het opstellen of bijstellen van het hulpverleningsplan

Wat speelt er?

- Bij wisselingen van hulpverleners veranderen de doelen en aanpak.
"Elke nieuwe pleegzorgbegeleider interpreteert het hulpverleningsplan op zijn eigen manier."
- Jeugdbeschermers zijn niet of nauwelijks op de hoogte van het hulpverleningsplan en de inhoud.
"Je moet zelf naar het hulpverleningsplan verwijzen, terwijl je zou verwachten dat de voogd dat doet."

Advies

- De inhoud van het hulpverleningsplan zou tot stand moeten komen in samenwerking met alle betrokkenen. Alle betrokkenen rondom het pleegkind moeten op de hoogte zijn van wat er in het hulpverleningsplan staat.
"Beschrijf voor alle betrokkenen concreet hun rol in relatie tot de gestelde doelen."

Wat speelt er?

- Het plan wordt eenzijdig door de pleegzorgbegeleider opgesteld. Met opmerkingen of aanvullingen van pleegouders wordt niks gedaan.
"Soms krijg ik een termijn van een paar dagen en zeggen ze dat het stuk al definitief is en verwerken ze mijn opmerkingen niet meer."
- Bij de evaluatie van het hulpverleningsplan wordt er aan pleegouders geen input gevraagd en na afloop krijgen ze niet te zien of te horen op welke punten het hulpverleningsplan is aangepast.

Advies

- Pleegouders willen graag meedenken over de inhoud van het hulpverleningsplan en zouden de gelegenheid moeten hebben om een conceptversie van het hulpverleningsplan aan te vullen of te wijzigen.
"Als pleegouder zie ik mijn pleegkind 24 uur per dag waardoor ik een goede inschatting kan maken van wat het kind nodig heeft."

Algemene tips

Naast de verbeterpunten op de vorige pagina's zijn er uit de meldactie nog een aantal algemene tips en aanbevelingen gekomen voor het werken met het hulpverleningsplan:

- Stel voor elk pleegkind een hulpverleningsplan op. Een derde van de pleegouders heeft aangegeven geen hulpverleningsplan te hebben en is daar niet blij mee. Een hulpverleningsplan wordt gezien als helpend instrument om zaken duidelijk te krijgen over de plaatsing.
- Deel het document met alle betrokkenen, zodat iedereen het tussentijds kan lezen en eventueel aanpassen. Delen kan bijvoorbeeld digitaal. Maak hiervoor gebruik van online tools, zoals bijvoorbeeld de website samen1plan.nl. Deze tool is bedoeld voor zorgtrajecten waarbij meerdere hulpverleners betrokken zijn.
- Hanteer een standaard format voor het hulpverleningsplan, zodat er geen onderdelen vergeten worden en doelen en afspraken helder zijn. Dit helpt ook om de zorg voor kinderen beter te bewaken en te monitoren.
- Zorg dat het hulpverleningsplan actueel is. Controleer of eerder gemaakte verslagen kloppen, vermijd knippen en plakken uit eerdere verslagen en bespreek bij elk overleg in hoeverre doelen behaald zijn.
- Gebruik het hulpverleningsplan als leidraad in elk overleg over het pleegkind.

In de in 2017 gepubliceerde methodiekhandleiding "[Pleegzorg begeleiden is een vak](#)" staat uitgebreid beschreven hoe een hulpverleningsplan kan worden gebruikt om de samenwerking rondom een pleegkind te verbeteren. De uitgangspunten die hierin staan beschreven, sluiten goed aan bij de wensen en ideeën van pleegouders.

Meldactie

'Is er een plan voor ieder pleegkind?'

Deze publicatie geeft inzicht in de resultaten van de meldactie 'Is er een plan voor ieder pleegkind?' waaraan 230 pleegouders in mei 2018 meededen. We vroegen hen naar hun ervaringen met het hulpverleningsplan van hun pleegkind. Iedere deelnemer kon zijn of haar ervaringen delen en tips geven voor verbetering. Deze groep is niet representatief voor alle pleegouders, maar het geeft een goed beeld van hoe er in de praktijk gewerkt wordt met het hulpverleningsplan.

NVP – plaats voor pleeggezinnen

De Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen zet zich in voor de verbetering van de pleegzorg. We behartigen de belangen van pleeggezinnen bij beleidsmakers en organisaties en beantwoorden vragen van pleegouders in de helpdesk. Daarnaast stimuleren en faciliteren we ontmoeting tussen pleeggezinnen en helpen we pleegouders door kennis en informatie beschikbaar te stellen. Dit alles doen we niet alleen, maar samen met pleeggezinnen in Nederland.

Met meldacties onderzoeken we signalen die we krijgen van pleeggezinnen en dragen we verbeteringen aan op basis van de mening en ervaring van pleeggezinnen. Meer informatie is te vinden op www.denvp.nl/meldacties.